

Kuriteoohvrid kriminaalmenetluses

Ohvritel peab olema võimalus teo toimepanija vastu algatatud kriminaalmenetluses kaasa rääkida. Ehkki kriminaalmenetluse peamine eesmärk on hinnata teo toimepanija(te) vastutust, võivad ohvrid üldjuhul menetluses osaleda aktiivselt ja iseseisva poolena. 2012. aasta kuriteoohvrite õiguste direktiiviga tugevdatakse ohvrite õigusi, sealhulgas nende menetlusõigusi.

Ohvrite roll kriminaalmenetluses ja asjaomane õigus erinevad liikmesriikide lõikes märkimisväärselt. Selleks et tagada ohvrite õiguste miinimumtase kõigis liikmesriikides, on EL vastu võtnud mitu **õigusakti**, millega kehtestatakse ühised normid kuriteoohvrite abistamiseks ja kaitsmiseks: horisontaalsed õigusaktid, milles käsitletakse ohvrite õigusi üldiselt, spetsiifilisemad õigusaktid, milles käsitletakse kaitsemeetmeid ja kuriteoohvritele rahalise hüvitise pakkumist, ning materiaalõiguslikud aktid, milles käsitletakse inimkaubandust ja laste seksuaalset ärakasutamist.

Ohvrite õiguste tugevdamine ELis

- **Direktiiviga 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded**, tagatakse, et isikuid, kes on langenud kuriteo ohvriks, tunnustatakse ja koheldakse väärilt ning et neile pakutakse nõuetekohast kaitset, toetust ja võimalust saada õiguskaitset. Direktiiviga asendatakse **2001. aasta raamotsus** ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses ja tugevdatakse märkimisväärselt ohvrite ja nende **pereliikmete** õigust saada teavet, tuge ja kaitset, samuti ohvrite menetlusõigusi kriminaalmenetluses. Direktiivis nõutakse ka, et liikmesriigid tagaksid ohvrite vajaduste alase koolituse ametnikele, kellel tuleb töö käigus tõenäoliselt ohvritega kokku puutuda, ja ergutatakse liikmesriike tegema omavahel koostööd ja koordineerima riiklike talituste tegevust ohvrite õiguste valdkonnas.

ELi liikmesriigid peavad direktiivi sätteid siseriiklikkus õiguses rakendama **16. novembriks 2015**. Selleks et liikmesriike kõnealuses protsessis abistada, on õigusküsimuste peadirektoraat välja andnud **suunised**. Neis selgitatakse direktiivi iga sätet ja antakse soovitusi sätete rakendamise eri võimaluste kohta. See aitab liikmesriikide ametiasutustel, spetsialistidel ja asjaomaste teenuste osutajatel mõista, mida on vaja teha selleks, et muuta direktiivis sätestatud kuriteoohvrite õigused reaalsuseks kogu ELis.

- Seoses **konkreetsete ohvrite rühmadega** sätestatakse ELi õigusaktides kaitse ja toetus **inimkaubanduse ohvritele ning seksuaalse kuritarvitamise lapsohvritele ja lapsporno ohvritele**.
- **Kuriteoohvrite kaitse tugevdamiseks on EL võtnud vastu kaks õigusakti**, millega tagatakse teistes ELi riikides määratud kaitsemeetmete tunnustamine: **2011. aasta direktiiv Euroopa lähenemiskeelu kohta** ning **2013. aasta määrus tsiviilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta**. Tänu neile õigusaktidele saavad ohvrid või võimalikud ohvrid ELis reisisid või ühest ELi riigist teise kolides tugineda ühes konkreetses ELi riigis kehtestatud vabadust piiravale meetmele või lähenemiskeelule. Mõlemat õigusakti kohaldatakse ELis alates 11. jaanuarist 2015.

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019